

Nollvisionen för olyckor och ohälsa inom stål-, massa- och pappersindustrin

AFA Försäkring webinarium 29 maj 2020

Maria Vigren

Fanny Isaksson Lantto

IVL Svenska Miljöinstitutet

Sveriges ledande organisation för tillämpad
miljö- och hållbarhetsforskning

Vi som presenterar projektet

- Maria Vigren, arbetsmiljöspecialist och arbetsmiljöforskare
- Beteendevetare
- Certifierad organisationskonsult inom OBM/BAOU
- Arbetsmiljöutvecklare inom transportnäringen, 20 år
- IVL sedan 2017, Hållbarhetsledning och hållbart arbetsliv

Vi som presenterar projektet

- Fanny Isaksson Lantto
- Sociolog, genusvetare
  - Jämställdhet, jämlikhet och normkritiska perspektiv
- IVL sedan 2018
  - Enheten Hållbart samhälle
  - Skärningspunkten mellan social och ekologisk hållbarhet
  - Social och organisatorisk arbetsmiljö

Projektrapport Nollvisionen

Dagens presentation

- Projektets bakgrund och syfte
- Studiens upplägg
- Resultat från studien
- Rekommendationer för en hållbar säkerhetskultur

Projektets bakgrund och syfte

- Nollvision inom basindustrin, Industriarbetsgivarna, Almedalen 2016
- Syftet med studien:

Att skapa förståelse för varför olyckor och ohälsa inträffar -trots ett väl utvecklat arbetsmiljö- och säkerhetsarbete

Att utveckla ett beslutsunderlag för ett effektivare arbetsmiljöarbete inom stål-, massa- och pappersindustrin

Studiens upplägg

1. Sammanställning av statistik från AFA Försäkrings skadedatabas och intervjuer med arbetsskadade
2. Företagsbesök och intervjuer med personer med särskilda arbetsmiljöuppdrag inom stål-, massa- och pappersindustrin

Säkerhetskultur

- Säkerhetskultur har många definitioner
- I vår rapport används begreppet säkerhetskultur för att beskriva:
  - Organisationens förmåga att skapa och upprätthålla en säker arbetsmiljö och säkra arbetssätt
  - Ett gemensamt förhållningssätt för alla i organisationen att agera kopplat till risker och säkerhetsfrågor

Studiens resultat: erfarenheter från intervjuer med arbetsskadade

- Bristande rutiner - att förlita sig på erfarenhet och yrkesskicklighet
- "Arbeta säkert!" - men hur? - att uppmana till säkra arbetssätt utan att veta hur
- Säkerheten vid oförutsedda och brådskande situationer - att ha balans mellan produktionsmål och säkerhet
- Individualisering av händelsen – att skuldbelägga sig själv för olyckan

Studiens resultat: erfarenheter från personer med särskilda arbetsmiljöuppdrag (1)

Å ena sidan...

Det systematiska arbetsmiljöarbetet brister ofta när säkerhet blir en fråga om att prioritera upp eller ned frågor kopplade till olika säkerhetsöverväganden, beroende på situation.

- Hanterbarhet – tillämpningen av arbetsmiljölagstiftningen i praktiken
- Svag säkerhetskultur – machokultur, osäkra attityder och beteenden
- Osystematiskt arbete med organisatoriska och sociala arbetsmiljöfrågor
- Otydlighet i varför och hur olika arbetsmiljöaktiviteter ska genomföras

Studiens resultat: erfarenheter från personer med särskilda arbetsmiljöuppdrag (2)

Å andra sidan...

Det systematiska arbetsmiljöarbetet stärks ofta när säkerhet är en grundläggande värdering, som genomsyrar all verksamhet.

- Säkerhetskulturen har stärkts över tid – machokultur i förändring
- Stärkta arbetsmiljödeltagandeprocesser – inkludering av medarbetares synpunkter och erfarenheter
- Organisatoriska förutsättningarna med tid, stöd och resurser – säkerhet som hela tiden genomsyrar alla led i organisationen

Rekommendationer för en hållbar säkerhetskultur (1)

- Skapa tydlighet för medarbetare för att välja bort risktagande i arbetsmiljön - ger en trygghet och en riktning för att välja de säkra arbetssätten
- Alla delar i organisationen samverkar mot gemensamma mål
- Skapa tydlighet för organisationens samordning och samverkan i säkerhetsfrågor- genom alla ledningsnivåer

Rekommendationer för en hållbar säkerhetskultur (2):

- Fokusera på de beteenden som är viktiga för att nå en hög säkerhet
- Organisationen ska arbeta för att alla aktivt bryr sig om sin egen och andras säkerhet
- Uppmärksamma miljö-, person- och beteendefaktorer

Rekommendationer för en hållbar säkerhetskultur (3):

- Utvecklings- och förbättringsområden:
  - OSA, uppföljning, förebyggande arbetsmiljöarbete
- Värdet av delaktighet och samverkan:
  - skyddsombud, arbetsmiljöspecialister m fl

Populärvetenskaplig version av Nollvisionsrapporten

- En kort version av rapporten med sammanfattning och rekommendationer
- PDF kan laddas ned från <https://www.ivl.se/toppmeny/publikationer.html> (juni 2020)

Tack till de arbetsskadade som ställt upp på intervjuer och delat med sig av sina upplevelser!

Tack till de företag inom stål-, massa- och pappersindustrin som ställt upp med sin tid och engagemang!

Frågor och kontakt:

Maria Vigen, projektledare Nollvisionen
maria.vigen@ivl.se
tel 010 - 788 66 43

Tack för att ni lyssnade!

